Latvijas Ugunsdzēsības muzeja fasāžu un vēsturiskā mūra restaurācija

JĀNIS RIŅĶIS TEHNISKIE ZĪMĒJUMI **RDĪD ARHĪVS** AUTORA FOTO

OBJEKTS: Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Hanzas iela 5, fasāžu un vēsturiskā mūra restaurācija. **Pasūtītājs un projekts**: RDĪD. **Būvnieks**: AS «Būvuzņēmums Restaurators», projekta vadītājs Valdis Uzariņš. **Materiālu zīmoli**: Caparol, Sakret, Remmers.

OBJEKTS FAKTOS UN SKAITĻOS Ēka atrodas Rīgā, Hanzas ielā 5, celta 1910.–1912. gadā, jūgendstils, vietējas nozīmes arhitektūras piemineklis. Ēkā atrodas Latvijas Ugunsdzēsības muzejs, kā arī Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Rīgas reģiona pārvalde, 9. daļa, Ugunsdzēsības un glābšanas dienests. Ēku projektējis Rīgas galvenais arhitekts baltvācu izcelsmes akadēmiķis Reinholds Šmēlings (Reinhold Georg Schmaeling, 1840–1917). Ēka mūrēta no ķieģeļiem, un to vainago agrākais novērošanas un šļūteņu žāvēšanas tornis ar barokāli stilizētu smaili. Hanzas ielas fasādi rotā Rīgas mazais ģerbonis (1,92x1,03 m), veidots bareljefā, betonlējums, krāsots, atrodas ~2. stāva līmenī, fasādes labajā pusē. Ģerbonī redzami svarīgākie pilsētas simboli – vārti un atslēgas –, vārtos attēlota lauva. Ēka veidota vairākos līmeņos, tās fasāžu platība ir 2500 m^2, un augstums torņa daļā sasniedz pat 30 metru. **Ēkas konstrukcija**: nesošās sienas – ķieģeļa mūris (daļā ēkas ar apmetumu); jumts – māla dakstiņi. **Īpašā vērtība**: vēsturiskais ķieģeļu mūrējums un Rīgas pilsētas ģerbonis uz ēkas fasādes. **Būvniecība**: 2016. gada 1. jūnijs līdz 2016. gada 31. oktobris.

ESSO

AS «BŪVUZŅĒMUMS RESTAURATORS»:

«Mūsu meistaru galvenais uzdevums bija atjaunot ēkas vēsturisko ķieģeļa mūri – restaurējot gan pašus ķieģeļus, gan arī mūra šuves (šuvojumu). Uz ēkas fasādes restaurējām Rīgas pilsētas ģerboni, kā arī veicām citus ar tās atjaunošanu saistītus darbus. Piemēram, tika restaurēts ēkas cokols pie pamatnes (atjaunotas tā erodējušās akmens daļas un šuvojums), kā arī izveidots bruģa celiņš apkārt visai ēkai. Tika uzstādīts ēkas fasādes apgaismojums, kas garāmgājējiem ļauj aplūkot šo brīnišķīgo celtni arī nakts stundās.

Nama Hanzas ielas fasādi rotā Rīgas ģerbonis (1,92x1,03 m), kas, pateicoties AS «Būvuzņēmums Restaurators» speciālistu darbam, tika atjaunots savā sākotnējā izskatā. Ģerboņa tehniskais stāvoklis pirms restaurācijas darbu veikšanas tika atzīts par

Fasādes krāsu notinums.

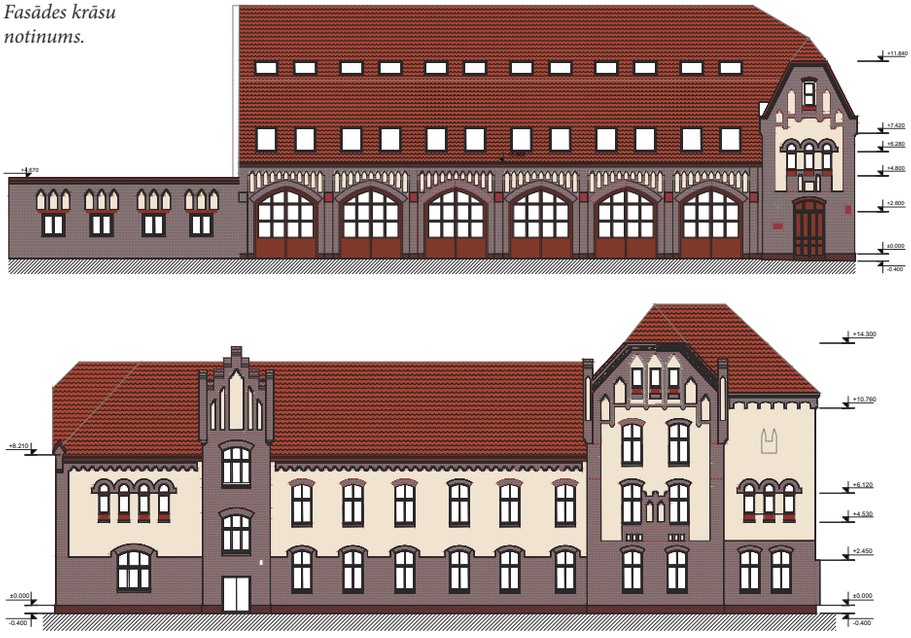

pārzieduma vieta. Ģerbonis vairākkārt pārkrāsots ar kaļķa krāsām, kuru slāņi daļēji bija saglabājušies (galvenokārt padziļinājumu vietās). Visi nosauktie bojājumi restaurācijas procesā tika novērsti, un ģerbonis tādā veidā atguva savu sākotnējo izskatu.

Lielākais izaicinājums bija vairāk nekā 1000 m^2 erodējušā mūra restaurācija

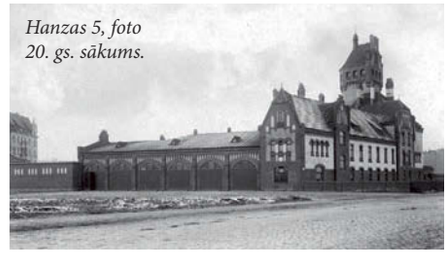

Hanzas 5, foto 20. gs. sākums.

Hanzas 5, foto 20. gs. 60. gadi.

Viens no vēsturiskās ēkas lepnumiem ir atjaunotais ģerbonis. Tā tehniskais stāvoklis pirms restaurācijas darbu veikšanas tika atzīts par vidēju. Ģerbonis vairākkārt pārkrāsots ar kaļķa krāsām, kuru slāņi daļēji bija saglabājušies. Visi nosauktie bojājumi restaurācijas procesā tika novērsti, un ģerbonis tādā veidā atguva savu sākotnējo izskatu.

vidēju. Vietām ģerbonī bija plaisas, robi, pavirši labojumi metāla skavu vietās. Daļa metāla skavu bija redzama un bez dekoratīvās apdares, kas laika gaitā bija zudusi (tāpēc skavas sarūsējušas). Ģerboņa augšējā daļā (32x32 cm) nav saglabājies oriģinālais nobeigums – tas agrāk nokalts. Šajā vietā bija redzama tikai izlīdzinošā apmetuma no kopējā vēsturiskās fasādes 2500 m^2 apjoma. Ķieģeļu tīrīšanā tika izmantots Remmers stikla pūderis, kas noņem uzslāņojumus, un paši ķieģeļi tika atjaunoti ar speciālo Remmers ķieģeļu masu. Grūtākais darba procesā bija šuvošana, jo šuvju izmēri bija ļoti šauri un atšķirās.

Restaurācijas darbu laikā meistari atklāja interesantu faktu, proti, ēkas torņos un zelmeņos bija saglabājušās ložu pēdas. Tiesa, nav zināms, kurā laika periodā tās atstātas.

Veicot restaurācijas darbus, ap ēkas centrālo torni tika izveidotas īpašas sastatnes (stalažas), kas tika iekārtas tā augšējās daļās. Cita starpā speciālisti restaurēja arī zvanu torņa logu vērtni (slēģus). Savukārt padomju laika piebūves saskaņā ar arhitektes Artas Goldbergas projektu tika atjaunotas tādā veidā, lai iekļautos kopējā ēkas arhitektūras ansamblī.» LB